

sygn. akt XXIV Ns 72/18

POSTANOWIENIE

dnia 6 września 2018 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, XXIV Wydział Cywilny, w składzie:

Przewodniczący: SSR (del.) Joanna Szekowska - Krym

po rozpoznaniu w dniu 6 września 2018 r. w Warszawie, na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku I. R.

z udziałem M. R.

o nakazanie – w trybie art. 111 § 1 Kodeksu wyborczego - Uczestnikowi postępowania przeproszenia Wnioskodawczynie w formie publikacji treści przeprosin na portalu społecznościowym (...) oraz w gazecie (...)

postanawia:

oddalić wniosek.

SSR (del.) Joanna Szekowska - Krym

UZASADNIENIE

We wniosku z dnia 3 września 2018 roku, skierowanym przeciwko M. R., I. R. kandydatka z ramienia (...) na kandydatkę na radną Rady Miejskiej w P., wniosła o nakazanie uczestnikowi przeproszenia jej na portalu społecznościowym (...) oraz w gazecie (...) za umieszczenie na ww. portalu społecznościowym wpisów i zdjęć obrażających ją. W uzasadnieniu wniosku podała, że uczestnik zamieszczając w dniu 1 września 2018 roku na ww. portalu społecznościowym treści obrażające wnioskodawczynię, chciał ją ośmieszyć przed społecznością miasta P. i celowo doprowadzić do utraty przez nią wiarygodności publicznej w trakcie trwającej kampanii wyborczej.

Wnioskodawczynie złożyła wniosek w trybie art. 111 § 1 Kodeksu wyborczego.

Sąd ustalił i zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 111 § 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (Dz. U. 21, poz. 112 ze zm.), jeżeli rozpowszechniane, w tym również w prasie w rozumieniu ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. - Prawo prasowe (Dz.U. poz. 24, z późn. zm.), materiały wyborcze, w szczególności plakaty, ulotki i hasła, a także wypowiedzi lub inne formy prowadzonej agitacji wyborczej, zawierają informacje nieprawdziwe, kandydat lub pełnomocnik wyborczy zainteresowanego komitetu wyborczego ma prawo wnieść do sądu okręgowego wniosek o wydanie orzeczenia:

- 1) zakazu rozpowszechniania takich informacji;
- 2) przepadku materiałów wyborczych zawierających takie informacje;
- 3) nakazania sprostowania takich informacji;
- 4) nakazania publikacji odpowiedzi na stwierdzenia naruszające dobra osobiste;
- 5) nakazania przeproszenia osoby, której dobra osobiste zostały naruszone;

6) nakazania uczestnikowi postępowania wpłacenia kwoty do 100 000 złotych na rzecz organizacji pożytku publicznego.

Jak wynika z powyższego przepisu, zastosowanie ochrony w nim przewidzianej uwarunkowane jest zawarciem w materiałach wyborczych bądź wypowiedziach lub innych formach agitacji wyborczej nieprawdziwych informacji.

Należy przy tym zaznaczyć, że tryb określony w art. 111 kodeksu wyborczego jest trybem szczególnym. Cechuje się znacznym przyspieszeniem postępowania, powodującym z istoty rzeczy ograniczenie gwarancji procesowych, choćby przez ograniczenie czasu, w jakim uczestnik może zająć stanowisko, umożliwienie rozpoznania sprawy nawet mimo usprawiedliwionej nieobecności wnioskodawcy czy uczestnika, ograniczenie czasu na wniesienie środka zaskarżenia, wyłączenie kontroli kasacyjnej. Te rozwiązania prawne są uzasadnione, gdyż chodzi o zapewnienie wydania rozstrzygnięcia w czasie, kiedy jest jeszcze to istotne, a więc zanim kampania wyborcza się zakończy i dana publikacja, czyli materiał wyborczy lub inna forma agitacji wyborczej, zdezaktualizuje się. Ograniczenia te powodują jednak, że tryb ten ma charakter wyjątkowy, przez co treść przepisu art. 111 § 1 Kodeksu wyborczego musi być wykładana ściśle. Dotyczy to także podmiotów, które są uprawnione do wniesienia żądań wskazanych w tym przepisie. Podmiotami tymi mogą być tylko kandydat albo pełnomocnik wyborczy zainteresowanego komitetu wyborczego. Nie jest do tego zatem uprawniona osoba, która nie jest pełnomocnikiem wyborczym komitetu wyborczego ani nie jest kandydatem [w niniejszej sprawie kandydatką na radną].

W ocenie Sądu, status kandydata, uprawniający do wystąpienia z wnioskiem w trybie art. 111 Kodeksu wyborczego, nabywany jest dopiero z chwilą rejestracji kandydata przez właściwą terytorialną komisję wyborczą (w tym przypadku gminną komisję wyborczą) i wciągnięcia go na listę kandydatów na radnych. Nie jest kandydatem w rozumieniu tego przepisu osoba, która nie została jeszcze zgłoszona terytorialnej komisji wyborczej przez komitet wyborczy.

Bez znaczenia jest przy tym, że w rozdziale 12. dotyczącym kampanii wyborczej Kodeks wyborczy posługuje się zamiennie określeniami „kandydat” i „kandydat określonego komitetu wyborczego”. Z kontekstu tych przepisów jasno bowiem wynika, gdzie chodzi o kandydatów już zgłoszonych przez komitet wyborczy i wpisanych na listę kandydatów, gdzie o kandydatów na kandydata, a gdzie o jednych i drugich. Jednak w przepisie art. 111 dotyczącym składania wniosków w trybie wyborczym - trzeba to pojęcie rozumieć ściśle i zawężająco, albowiem przepis ten ma charakter wyjątkowy i stanowi znaczny wyłom w gwarancjach procesowych i standardach rzetelnego procesu. Wyżej wskazano już tego przykłady, a najbardziej chyba ewidentnym jest wśród nich możliwość przeprowadzenia rozprawy i wydania rozstrzygnięcia pod nieobecność przeciwnika i bez wysłuchania jego racji - nawet, gdy jego nieobecność jest usprawiedliwiona. Jak wskazano wyżej, istnieją konieczne przyczyny, które usprawiedliwiają taki tok postępowania – ale niezmiennie ma on wyjątkowy charakter i silnie ogranicza gwarancje procesowe na rzecz szybkości postępowania. To sprawia, że do trybu wyborczego należy podchodzić z dużą ostrożnością i pamiętać o zagrożeniach, jakie niesie ze sobą. Dlatego też, zdaniem Sądu, nie jest możliwe jakiegokolwiek rozszerzające czy swobodne interpretowanie jego postanowień. Użyte w art. 111 słowo „kandydat” należy zatem rozumieć tak wąsko, jak jest to możliwe – zatem jako osobę zarejestrowaną jako kandydat i wpisaną przez komisję wyborczą na jawną i publicznie ogłoszoną listę kandydatów na radnych.

Należy podnieść, że przepis art. 111 Kodeksu wyborczego ma na celu ochronę przede wszystkim wyborców i ich prawa do swobodnego podjęcia decyzji w przedmiocie wyboru reprezentanta, nie będąc wprowadzonym w błąd, zmanipulowanym, a także – w mniejszym stopniu – ochronę interesów kandydatów w szerokim tego słowa znaczeniu (tzn. kandydatów na radnych oraz kandydatów na kandydatów na radnych). Zwrócić bowiem należy uwagę, że wniosek w trybie wyborczym może złożyć nie tylko sam kandydat na radnego, ale także pełnomocnik wyborczy komitetu wyborczego – który jest rejestrowany przez terytorialną komisję wyborczą z chwilą zgłoszenia komitetu wyborczego. Do czasu, aż kandydat komitetu wyborczego zostanie uznany za kandydata na radnego – prawa wyborców do rzetelnej informacji w kampanii wyborczej może z powodzeniem bronić pełnomocnik wyborczy komitetu wyborczego.

Jak wynika z treści art.424 Kodeksu wyborczego, kandydaci zgłaszani są w formie list kandydatów. Listy kandydatów zgłaszają komitety wyborcze terytorialnej komisji wyborczej (art.399 Kodeksu wyborczego). Zgodnie z art.433 § 1

Kodeksu wyborczego, gminna komisja wyborcza niezwłocznie rejestruje we wskazanym okręgu wyborczym zgłoszenie listy kandydatów dokonane zgodnie z przepisami kodeksu, sporządzając protokół rejestracji.

Jak wynika z publicznie dostępnych materiałów Państwowej Komisji Wyborczej, w dniu rozpoznania niniejszej sprawy, upływa dopiero termin na zgłaszanie komisarzom wyborczym kandydatów na członków terytorialnych komisji wyborczych. Do dnia 11 września 2018 roku ma nastąpić powołanie przez komisarzy wyborczych terytorialnych komisji wyborczych. W okresie od powołania ww. komisji do dnia 17 września 2018 r. nastąpi zgłaszanie terytorialnym komisjom wyborczym przez komitety wyborcze list kandydatów na radnych.

Mając powyższe na uwadze, należało stwierdzić, że wniosek w niniejszej sprawie został złożony przez podmiot nieuprawniony do złożenia wniosku w trybie art. 111 § 1 Kodeksu wyborczego.

Wnioskodawczyni I. R. nie jest bowiem kandydatką na radną w rozumieniu powołanego przepisu. Jej kandydatura z uwagi na niepowołanie do dnia dzisiejszego terytorialnych komisji wyborczych, nie mogła być skutecznie zgłoszona przez właściwy komitet wyborczy i zarejestrowana przez terytorialną komisję wyborczą.

Wobec powyższego przedmiotowy wniosek podlegał oddaleniu na podstawie art. 514 § 2 k.p.c. w zw. z art. 111 § 2 Kodeksu wyborczego.

Sąd rozpoznaje bowiem wnioski złożone w trybie art. 111 § 1 Kodeksu wyborczego – na rozprawie, w postępowaniu nieprocesowym (art. 111 § 2 Kodeksu wyborczego). Zgodnie jednak z art. 514 § 2 k.p.c., nawet w wypadkach, gdy ustawa wymaga przeprowadzenia rozprawy, sąd może, bez wzywania zainteresowanych do udziału w sprawie, oddalić wniosek na posiedzeniu niejawnym, jeżeli z treści wniosku wynika oczywisty brak uprawnienia wnioskodawcy.(art. 512 § 2 k.p.c.). Jak stwierdził Sąd Najwyższy z Uchwały z dnia 7 czerwca 1967 r, sygn. akt III CZP 41/67, przepis art. 514 § 2 k.p.c. umożliwia szybkie zakończenie postępowania nieprocesowego, którego bezcelowość - ze względu na oczywisty brak uprawnienia wnioskodawcy - wynika z treści samego wniosku. Osiąga się to przez zwolnienie od obowiązku przeprowadzenia rozprawy nawet wtedy, gdy wymaga tego ustawa, oraz przez zezwolenie na wydanie postanowienia oddalającego wniosek na posiedzeniu niejawnym, i to bez wzywania zainteresowanych do udziału w sprawie.

W niniejszej sprawie brak uprawnienia wnioskodawczyni do złożenia wniosku w trybie art. 111 § 1 Kodeksu wyborczego był oczywisty wobec tego, iż nie posiada ona statusu kandydatki na radną. Dlatego też Sąd postanowił jak w sentencji postanowienia.

SSR (del.) Joanna Szekowska - Krym

ZARZĄDZENIE

(...)

- (...)

- (...)

SSR (del.) Joanna Szekowska - Krym